

Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine

Sever, Gabriela

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:382954>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-15**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu
Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i financije

RAČUNOVODSTVO DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE

Završni rad

Student: Gabriela Sever

JMBAG studenta: 0067608772

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, kolovoz 2023.

Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj istraživanja	1
1.2. Metode prikupljanja i analize podataka	1
1.3. Struktura i sadržaj rada.....	1
2. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA	2
2.1. Karakteristike dugotrajne materijalne imovine	2
2.2. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	3
2.3. Oblici dugotrajne materijalne imovine.....	4
2.4. Troškovi ulaganja u nekretnine	6
3. PROCESI U DUGOTRAJNOJ MATERIJALNOJ IMOVINI.....	8
3.1. Procesi nabave.....	8
Postoji mnogo načina na koji osoba može steći imovinu, a u prilogu su neki od njih:	8
3.2. Vrijednosno usklađenje	11
3.3. Ulaganje u nekretnine	12
3.4. Dugotrajna imovina navedena prodaji	14
4. MJERENJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE.....	15
4.1. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine	15
4.2. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine	18
4.3. Prestanak priznavanja vrijednosti dugotrajne materijalne imovine	20
4.3.1. Rashodovanje dugotrajna materijalne imovine	21
4.3.2. Dugotrajna imovina navedena prodaji	24
5. OBJAVLJIVANJE PODATAKA O DUGOTRAJNOJ MATERIJALNOJ IMOVINI U FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA.....	28
5.1. Položaj dugotrajne imovine : Bilanca	28
5.2. Račun dobiti i gubitka	30
6. ZAKLJUČAK	32
LITERATURA	33
POPIS SLIKA	33
POPIS TABLICA	33

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj istraživanja

Ciljevi istraživanja ovog diplomskog rada određeni su problemom i predmetom istraživanja. Glavni cilj je prikazati stvarnu sliku računovodstva dugotrajne imovine. Cilj rada je definirati zakonski okvir za računovodstvo dugotrajne imovine te pojmovno određenje računovodstva dugotrajne imovine prema MSFI, a naglasak će bit na dugotrajnoj materijalnoj imovini, njihovom mjerenju, priznavanju i vrednovanju te amortizaciji. U većem dijelu rada cilj je analizirati računovodstvo dugotrajne imovine . Također, cilj je utvrditi značaj i vrijednost dugotrajne materijalne imovine, njihov položaj u financijskim izvještajima te je analizirati putem financijskih pokazatelja.

1.2. Metode prikupljanja i analize podataka

Podaci prikupljeni prije i tijekom izrade završnog rada potječu uglavnom iz sekundarnih izvora, stručnih knjiga i članaka, zakonskih propisa te s internetskih stranica. Metode korištene u izradi rada su deskriptivna metoda, metoda kompilacije te metoda analize i metoda sinteze.

1.3. Struktura i sadržaj rada

Završni rad će se sastojati od šest osnovnih dijelova koji uključuju uvod i zaključak. Uvodni dio rada opisuje problem i predmet istraživanja na temelju kojih će se utvrditi ciljevi samog istraživanja. Zatim će se pojasniti metode korištene u radu, doprinos provedenog istraživanja te će se detaljno opisati sadržaj završnog rada. Drugi dio rada opisuje detaljno dugotrajnu materijalnu imovinu, a zatim ću objasniti sve procese dugotrajne materijalne imovine. Također će se detaljno prikazati položaj dugotrajne imovine u financijskim izvještajima. U petom, posljednjem dijelu, iznijet će se zaključak. Zaključak će se donijeti na temelju teorijskog dijela rada te cjelokupno provedenog empirijskog istraživanja.

2. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

2.1. Karakteristike dugotrajne materijalne imovine

Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća sve poslovne resurse koje poduzeće koristi za proizvodnju dobara ili za iznajmljivanje drugima. Ova imovina je namijenjena dugotrajnoj uporabi, što znači da će je poduzeće koristiti tijekom više od godinu dana. Ponekad je period korištenja iznimno produljen, kao što je slučaj s poslovnim zgradama ili prodajnim prostorima, gdje se može koristiti i do 50, 100 godina ili čak i dulje.

Bitna karakteristika dugotrajne imovine jest da se ne koristi sve odjednom, već se zadržava u nepromijenjenom obliku kako bi se koristila u više proizvodnih ciklusa ili razdoblja. Ova imovina ostaje stabilna u svom vanjskom izgledu i neće biti potrošena ili iskorištena u jednom proizvodnom ciklusu ili ograničenom vremenskom razdoblju. U kontekstu računovodstvenog evidentiranja, postoji nekoliko važnih kriterija za priznavanje i mjerenje dugotrajne materijalne imovine, što je definirano računovodstvenim standardima. Ovi kriteriji osiguravaju precizno bilježenje imovine. Prvo, da bi se imovina priznala, potrebno je da postoji vjerojatnost da će buduće ekonomske koristi povezane s tom imovinom zapravo doći u posjed poduzeća. Također, trošak stjecanja te imovine mora biti moguće pouzdano izmjeriti. Konačno, bitno je da je imovina ili u vlasništvu poslovnog subjekta ili pod njegovom kontrolom. Iako se dugotrajna materijalna imovina obično nabavlja s ciljem trajne uporabe i nije namijenjena redovnoj prodaji, ipak ima ograničeni vijek trajanja. Kada dođe do trenutka kad poslovni subjekt više ne može učinkovito koristiti tu imovinu, pristupa se procesu povlačenja iz uporabe. Razlozi za povlačenje mogu uključivati dotrajalost, zastarjelost, promjene u proizvodnji, potrebu za zamjenom imovine novom i slično. Ovaj korak osigurava da se bilježenje imovine usklađuje s njenim stvarnim statusom i korisnošću.¹

¹ Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb

2.2.Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Okvir za izvještavanje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine

MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema

MRS 36 - Umanjenje imovine

MRS 38 - Nematerijalna imovina

MRS 40 - Ulaganja u nekretnine

MSFI 5 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

HSFI 5 - Dugotrajna nematerijalna imovina

HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina

HSFI 7 - Ulaganja u nekretnine

HSFI 8 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

SLIKA 1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

U Hrvatskoj se koriste dvije vrste računovodstvenih standarda - Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI). Poduzeća primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja ako su velika poduzeća ili ako im vrijednosni papiri kotiraju na tržištu kapitala, ili se pripremaju za uvrštenje na tržište kapitala. Ostala poduzeća primjenjuju Hrvatske standarde financijskog izvještavanja.²

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) su pravila koja određuju kako se izvještaji o financijskom položaju i rezultatima poduzeća pripremaju i prezentiraju. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je tijelo koje je odgovorno za donošenje tih standarda. Kroz primjenu MSFI-a, cilj je prikazati stvarno stanje poduzeća u razdoblju o kojem se izvještava.

Većina poduzeća osjeća potrebu za primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, posebno za godišnje izvještavanje, kako je propisano pravilima MSFI-a.

Glavni problem koji se istražuje u ovom kontekstu je kako pravilno obračunati i

² Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (Narodne novine, br. 86/15)

prikazati dugotrajnu imovinu, uključujući materijalnu i nematerijalnu imovinu. Naglasak u ovom radu je stavljen na dugotrajnu materijalnu imovinu koju najviše opisuje standard HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema imovina. U skladu sa zahtjevima HSFI-a 6 - Dugotrajna materijalna imovina i MRS-a 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Dugotrajna materijalna imovina se definira kao imovina koju poduzetnik posjeduje za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe..³

2.3. Oblici dugotrajne materijalne imovine

⁴Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća sljedeće vrste imovine:

1. Zemljišta

U okviru dugotrajne materijalne imovine, spadaju sva zemljišta koja poduzeće posjeduje, a njihova vrijednost se iskazuje prema nabavnoj cijeni. U ovu nabavnu vrijednost uključeni su svi povezani troškovi nabave zemljišta, kao što su pravni troškovi (naknade odvjetnika, javnih bilježnika), porezi na promet nekretnina te troškovi uređenja zemljišta. S obzirom na to da zemljište ne podliježe amortizaciji i ima neograničen vijek trajanja, nije potrebno primjenjivati postupak amortizacije na ovu vrstu imovine.⁵

Važno je napomenuti da se zemljište uvijek bilježi odvojeno od građevinskog objekta koji se nalazi na tom zemljištu, čak i ako su zajedno nabavljeni. Ovo je važno kako bi se precizno pratila vrijednost i status svakog elementa imovine - zemljišta i građevinskog objekta.

³ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (Narodne novine, br. 105/20)

⁴ Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb

⁵ Jurić Đ. (2023.) Članak: II. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2022. godinu, RRIF, str. 13

2. Građevinske objekte

⁶Građevinski objekti predstavljaju neto knjigovodstvenu vrijednost objekata koji se koriste za osnovnu djelatnost poduzeća. Unutar ove kategorije su uključeni i strojevi koje je poduzeće nabavilo, kao i poslovni prostori koje iznajmljuje. Važno je napomenuti da ovdje ne spadaju građevinski objekti koje poduzeće namjerava prodati.

Građevinski objekti su ključan segment dugotrajne materijalne imovine te čine značajan dio imovine poduzeća. Ovi objekti, zajedno s prirodnim bogatstvima, čine dugotrajnu materijalnu imovinu. Sva ulaganja u nabavu ovih objekata evidentiraju se na računu 025 - Građevinski objekti u pripremi. Vrijednost tih objekata pri njihovoj nabavi uključuje njihovu kupovnu cijenu te sve povezane nabavne troškove.⁷

Kada građevinski objekt postane funkcionalan i počne se koristiti, račun 025 prenosi se na račun 020 - Građevinski objekti. Ovaj proces odražava prijelaz objekta iz faze pripreme u fazu aktivne uporabe

3. Postrojenja, opremu i alate

Postrojenja i oprema poduzeća predstavljaju posebnu kategoriju materijalne imovine koja se bilježi u odvojenoj analitičkoj evidenciji. Ova imovina ima vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna vrijednost veća je od 464,53 EUR. Neto knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme prikazuje se u zasebnoj skupini u financijskim izvještajima.

Ako pojedinačna vrijednost nabave postrojenja i opreme ne prelazi 464,53 EUR, tada se ta imovina evidentira kao sitni inventar, što spada u kratkotrajnu materijalnu imovinu.

Svaka nabava postrojenja i opreme zabilježena je na računu 025 - Postrojenja i oprema u pripremi. Vrijednost ovih postrojenja i opreme određuje se kao suma nabavne cijene i svih troškova koji su nastali tijekom kupnje. Nakon što se ta imovina stavi u uporabu, njezina vrijednost prenosi se na račun 021 - Postrojenja i oprema. Nabavna vrijednost

⁶ Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb

⁷ Jurić Đ. (2023.) Članak: II. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2022. godinu, RRIF, str. 14

postrojenja i opreme uključuje troškove kupnje, cijenu nabave, porez na promet nekretnina, troškove prijevoza, osiguranja, montaže, ugradnje i drugih sličnih troškova.⁸

4. Predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu

Stavka predujmova za dugotrajnu materijalnu imovinu obuhvaća sve unaprijed plaćene iznose namijenjene za kupnju dugotrajne materijalne imovine. Drugim riječima, ova stavka označava iznose koje je poduzeće već uplatilo unaprijed kao dio kupoprodajnog aranžmana za nabavu dugotrajne materijalne imovine. U ovom slučaju, imamo potraživanje prema dobavljačima ili entitetima koji isporučuju tu imovinu. To potraživanje se bilježi kao dio grupiranja dugotrajne materijalne imovine, kako bi se jasno prikazala struktura i status ukupne imovine poduzeća.⁹

2.4. Troškovi ulaganja u nekretnine

Troškovi tekućeg održavanja nastaju u relativno kratkim vremenskim intervalima i obuhvaćaju manje popravke i zamjene potrošnih dijelova. U kontekstu postrojenja i opreme, ovi troškovi se redovito javljaju gotovo svakodnevno te uključuju aktivnosti kao što su rutinske provjere radnih kapaciteta, podmazivanje, čišćenje, manje popravke, zamjena manjih potrošnih dijelova te troškovi za redovite servise. Primjerice, tehnička postrojenja, strojevi, energetska postrojenja i rashladni sustavi podliježu ovim troškovima redovitog održavanja.

¹⁰S druge strane, troškovi investicijskog održavanja javljaju se u duljim vremenskim intervalima, kao što su svake dvije, tri ili više godina. Ovi troškovi su obično veći u usporedbi s troškovima tekućeg održavanja i uključuju značajnije popravke i zamjenu ključnih dijelova kako bi se osigurala buduća ekonomska korist, uzimajući u obzir procjene kapaciteta i uspjeha sredstava. Iako se ovi troškovi tretiraju kao rashodi u razdoblju kada se dogode, oni pomažu održati postojeći kapacitet i kvalitetu proizvodnje. U kontekstu postrojenja i opreme, primjeri investicijskog održavanja obuhvaćaju opsežne popravke, zamjenu ključnih dijelova te demontažu strojeva.

⁸ Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb

⁹ Jurić Đ. (2023.) Članak: II. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2022. godinu, RRIF, str. 15

¹⁰ M.E.P. Consult, 12 Ibid 13 Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu

Uobičajeno je da se tijekom izvođenja ovih radova privremeno obustavi rad postrojenja. Ako se investicijsko održavanje obavlja svake dvije godine, moguće je ravnomjerno rasporediti troškove investicijskog održavanja tijekom tih obračunskih razdoblja. U takvom slučaju, predstojeći troškovi se prikazuju unaprijed plaćenim troškovima unutar kategorije 19. Kako bi se odredilo koji se troškovi unaprijed plaćaju za buduća razdoblja, potrebno je jasno definirati pravila u računovodstvenim politikama poduzeća.

Primjerice, u dokumentu koji opisuje računovodstvene politike, može se specificirati da se troškovi investicijskog održavanja koji se javljaju svakih dvije godine smatraju unaprijed plaćenim troškovima. Ovaj proces razgraničenja odnosi se na obračunska razdoblja sve do sljedećeg planiranog održavanja. U takvom scenariju, na kraju svakog obračunskog razdoblja u kojem se izvodi investicijsko održavanje, troškovi održavanja dijele se na dva dijela: jedan dio koji se obračunava kao rashod za to razdoblje i drugi dio koji predstavlja troškove investicijskog održavanja usmjerenog prema budućim razdobljima, a koji se prikazuje kao unaprijed plaćeni trošak. Ova strategija omogućuje ravnomjernu distribuciju utjecaja investicijskog održavanja na financijske izvještaje tijekom različitih obračunskih razdoblja.¹¹

¹¹ Mrša J. (2018.) Ulaganja nekretnina, postrojenja i opreme u novoosnovano društvo, RRIF, str 325

3. PROCESI U DUGOTRAJNOJ MATERIJALNOJ IMOVINI

3.1. Proces nabave

Postoji mnogo načina na koji osoba može steći imovinu, a u prilogu su neki od njih:

- Nabavom od drugih kupnjom na tržištu

Kada poduzeće nabavlja dugotrajnu materijalnu imovinu putem direktnih kupnji od proizvođača ili dobavljača na tržištu, tada se njezin trošak nabave mjerenjem prema odredbama HSFI 6 priznaje. Trošak nabave dugotrajne materijalne imovine se priznaje ako ispunjava određene uvjete, to jest, ako poduzeće očekuje buduće ekonomske koristi od te imovine i ako je trošak imovine moguće pouzdano izmjeriti.

Ukoliko troškovi nabave zadovoljavaju navedene kriterije, također imamo mogućnost priznati i kasnije izdatke. Početno mjerenje dugotrajne materijalne imovine provodi se po trošku nabave koji obuhvaća kupovnu cijenu (uključujući uvozne takse i nepovratne poreze, uz umanjenje trgovačkih popusta i rabata), te sve troškove koji su izravno povezani s dovođenjem te imovine na odredište i u stanje spremno za namjenu. Također se uključuju procijenjeni početni troškovi demontaže (uklanjanja imovine i obnove mjesta na kojem je imovina smještena). Obveza za te troškove može nastati ili prilikom nabave imovine ili kao rezultat njenog korištenja u razdoblju koje nije za proizvodnju zaliha.¹²

- Izradom u vlastitoj izvedbi,
- Poduzeća koja stvaraju svoju dugotrajnu materijalnu imovinu kroz vlastitu proizvodnju, prema točki 20 HSFI 6, primjenjuju ista načela za određivanje troškova kao i kod kupljene imovine. Kada poduzetnik ima iste ili slične proizvode namijenjene za daljnju prodaju, trošak proizvoda koji je namijenjen za prodaju često se izračunava prema istim načelima kao trošak proizvodnje imovine koja se stvara internom izvedbom, u skladu s HSFI 10 - Zalihe. Kada se radi o trošku stvaranja imovine vlastitom izvedbom,

¹² . Žager, K., Vašiček, V. Žager, L.: Računovodstvo za neračunovođe – osnove računovodstva, četvrto izdanje , Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2007.

poduzetnik ne uključuje svoje interne profite u taj trošak. Također, neuobičajeni iznosi otpadnog materijala, sirovina, rada ili drugih resursa obično se ne uključuju u trošak stvaranja imovine. Sve ovo osigurava dosljedno i objektivno određivanje troškova te omogućuje precizno praćenje vrijednosti stvorene imovine putem vlastite proizvodnje.

- **Financijskim najmom,**

Jedan od načina stjecanja dugotrajne imovine je putem najma, pri čemu razlikujemo dvije glavne vrste: operativni i financijski najam. Kod operativnog najma, imovina ostaje u vlasništvu davatelja najma, a poduzeće plaća mjesečni najam za njezinu upotrebu. Po isteku operativnog najma, imovina se vraća davatelju najma ili se, ovisno o preostaloj vrijednosti, može prodati trećoj strani. Nasuprot tome, financijski najam rezultira time da poduzeće postaje vlasnikom kupljene imovine prilikom kupnje te je evidentira u svojim knjigama.

Specifičnije informacije o financijskom najmu pružaju standardi, kao što je točka 15 HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina. Prema ovom standardu, financijski najam karakterizira prenošenje većine rizika i nagrada povezanih s vlasništvom imovine. Iako ne mora nužno biti preneseno vlasništvo, moguće je da se to dogodi. Operativni i financijski najam također uključuju dodatne troškove koji direktno utječu na financijske izvještaje i financijske pokazatelje poduzeća.¹³

- **Razmjenom za drugo sredstvo**

Svi važni računovodstveni propisi potvrđuju da dugotrajna materijalna imovina - bilo da se radi o nekretninama, strojevima ili vrijednoj opremi - može biti stečena putem razmjene između dviju pravnih osoba. Takva razmjena može uključivati direktnu zamjenu imovine ili kombinirano zamjenjivanje dijela imovine uz dodatno plaćanje u novcu. Trošak za imovinu stečenu putem ove razmjene mjeri se prema fer vrijednosti. Ako iz

¹³ Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb

bilo kojeg razloga fer vrijednost ne može biti precizno utvrđena, zamjena se tretira prema knjigovodstvenoj vrijednosti te imovine.

- Donacijom od pravnih i fizičkih osoba

Iako su donacije rijetki poslovni događaji, zakonski su regulirane i definirane kao legitimni način stjecanja imovine. Prilikom stjecanja imovine putem donacije, primjenjuju se sljedeći propisi: "...kada se trošak nabave ne može izraziti iznosom novca ili novčanih ekvivalenata, tada se kao nabavna vrijednost dotične dugotrajne materijalne imovine bilježi fer vrijednost te imovine." U odnosu na porezni tretman, transakcije povezane s donacijama zahtijevaju različite pristupe oporezivanju.

U situaciji kada su obje strane transakcije uključene u sustav poreza na dodanu vrijednost (PDV), prilikom fakturiranja može se izdati faktura za ukupan iznos, no isto tako faktura će biti priznata ako se izda samo faktura za iznos PDV-a. Ako sudionici transakcije nisu registrirani za PDV, tada PDV se ne obračunava.

- Ulaganjem članova (pravnih ili fizičkih osoba) trgovačkih društava.

Kada se radi o stjecanju dugotrajne materijalne imovine ulaganjem od strane članova društva, postoji razlika između dva glavna načina:

Ulaganje u upisani kapital" (koje ne povećava poreznu osnovicu poreza na dobit). Ulaganje u neupisani kapital" pod uvjetima propisanim člankom 10 Pravilnika o porezu na dobit (koje također ne povećava poreznu osnovicu poreza na dobit). Prema članku 10 Pravilnika o porezu na dobit, da bi ulaganje člana društva ili dioničara koje se ne registrira kao povećanje temeljnog kapitala bilo neoporezivo, potrebno je da postoji društveni ugovor ili drugi pisani dokument koji dokumentira ulaganje te da to ulaganje osigura status imovine društva. Imovina koja postane vlasništvom društva prestaje biti imovinom pojedinih članova ili dioničara, a društvo ima neograničeno pravo upravljati tom imovinom u svrhu obavljanja svoje gospodarske djelatnosti. Međutim, ako članovi ili dioničari društva ulože imovinu poput najma, zakupa ili pozajmice kao svoje vlasništvo i ta imovina se upiše kao neupisani temeljni kapital, tada će se ta imovina smatrati oporezivom.¹⁴

¹⁴ M.E.P. Consult, 12 Ibid 13 Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu

3.2. Vrijednosno usklađenje

Vrijednosno usklađenje dugotrajne materijalne imovine evidentira se kao trošak tijekom razdoblja u kojem se provodi. Kada se odluči prestati s takvim vrijednosnim usklađenjem, u tom razdoblju evidentira se tzv. prihod od ukidanja gubitka od smanjenja vrijednosti imovine. S aspekta poreznog knjigovodstva, evidentiranje gubitka od smanjenja vrijednosti dugotrajne materijalne imovine se razmatra.

Akumulirani gubici dugotrajne materijalne imovine se bilježe kao rezultat mogućeg smanjenja njene vrijednosti.. „Naime, prema t. 6.49. HSFI-a 6 zahtijeva se da se na svaki datum bilance procijene pokazatelji o potrebi za smanjenjem vrijednosti neke dugotrajne materijalne imovine. Ako postoji potreba za smanjenjem vrijednosti dugotrajne materijalne imovine, tada se treba procijeniti tzv. nadoknadiva vrijednost imovine. Nadoknadivom vrijednosti imovine smatra se viša svota od dvije navedene: fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje i vrijednost u uporabi. „¹⁵ U praksi, za procjenu dugotrajne materijalne imovine dovoljno je da bilo koja od navedenih vrijednosti bude veća od knjigovodstvene vrijednosti. Iz ovoga se može zaključiti da nije obavezno provesti vrijednosno usklađivanje imovine, budući da veća vrijednost među ponuđenim alternativama implicira da nema potrebe dodatno procjenjivati druge vrijednosti radi usporedbe. Ova definicija se temelji na činjenici da je nadoknadiva svota imovine ona koja je veća.

Fer vrijednost imovine smanjena za troškove prodaje može se precizno odrediti ako se imovinom trguje na aktivnom tržištu. Tržišna vrijednost imovine može se također utvrditi putem razmjene. Tržišna vrijednost imovine predstavlja prodajnu cijenu umanjenu za troškove prodaje, a to se često koristi kod imovine namijenjene prodaji ili otpisu.¹⁶

Međutim, u situacijama kada aktivno tržište ne postoji, nadoknadiva vrijednost se može odrediti temeljem vrijednosti u uporabi. Nadoknadiva i vrijednost u uporabi mogu se specifično odrediti za svaku pojedinačnu imovinu, osim u slučajevima kada ta imovina

¹⁵ Guzić Š. (2012.) Vrijednosno usklađenje materijalne imovine, RRIF, str. 26

¹⁶ Guzić Š. (2012.) Vrijednosno usklađenje materijalne imovine, RRIF, str. 33

generira novčane priljeve koji su u velikoj mjeri ovisni o drugoj imovini ili skupini imovine. U tim slučajevima, vrijednost imovine se procjenjuje koristeći pristup jedinice koja stvara prihod.

Primjer: Uprava društva je na temelju dostupnih informacija zaključila da postrojenje, koje je u knjigovodstvu nabavljeno za 22.562,88 EUR, a za koje je dosad akumulirana amortizacija iznosila 9.025,15 EUR, ima trenutnu tržišnu vrijednost od 5.308,91 EUR. Pretpostavljeni vijek trajanja imovine je deset godina, što rezultira stopom amortizacije od 10% godišnje..

Redni broj	Opis	Svota	
		Duguje	Potražuje
	Početno stanje	22562,88	9025,15
	Tehnička postrojnja		
	Akumulirana amortizacija postrojenja		
1.	Vrijednosno usklađenje potrojenja, opreme		
	Vrijednosno usklađenje potrojenja	8228,81	8228,81
	Za gubitak od umanjena vrijednosti imovine		

TABLICA 1. Vrijednosno usklađenje, autor Gabriela Sever

Prethodno provedeno knjiženje pridržava se načela koja su definirana u relevantnim računovodstvenim standardima. Razlika između trenutne knjigovodstvene vrijednosti i tržišne vrijednosti evidentirana je kao rashod u trenutnom razdoblju i prikazuje se u računu dobitka i gubitka. Kada se zbroje svote akumulirane amortizacije i vrijednosnog usklađenja, a ta svota se oduzme od početne nabavne vrijednosti, rezultira svotom od 5.308,91 EUR, što odgovara trenutnoj tržišnoj vrijednosti imovine.

3.3.Ulaganje u nekretnine

„Prema HSFI-u 7 odnosno MRS-u 40, ulaganja u nekretnine podrazumijevaju nekretnine (zemljišta ili zgrade, ili dio zgrade, ili oboje) nabavljene radi stjecanja zarade porastom njihove tržišne vrijednosti i/ili najmovnim aktivnostima koje nisu osnovna djelatnost društva. Tim se ulaganjima smatraju ulaganja radi zarade prihoda od najma ili radi povećanja kapitalne vrijednosti imovine ili radi zarade od jednoga i drugoga“.

¹⁷„Drugim riječima, to su nekretnine koje generiraju novčane tokove odvojeno od drugih oblika imovine. koja je iskazana u bilanci i služi obavljanju redovne djelatnosti društva. Ulaganja u nekretnine se razlikuju od nekretnina koje se koriste u proizvodnji dobara ili usluga, kao i od nekretnina koje služe za administrativne svrhe i slično, zbog njihove sposobnosti da generiraju ekonomske koristi neovisno o drugim oblicima imovine koji se koriste u procesu proizvodnje dobara ili usluga, ili u administrativne svrhe.

Kao primjeri ulaganja u nekretnine mogu se navesti sljedeća ulaganja (t. 8. MRS-a 40):

- a) zemljište koje se drži radi dugoročnog porasta kapitalne vrijednosti, a ne zbog kratkoročne prodaje tijekom redovnog poslovanja;
- b) zemljište koje se drži za uporabu u još neutvrđenoj budućnosti (ako društvo nije odlučilo koristiti zemlju kao nekretninu koju koristi vlasnik ili radi kratkoročne prodaje tijekom redovnog poslovanja, smatra se da je riječ o nekretnini namijenjenoj povećanju kapitalne vrijednosti);
- c) zgrada koju društvo posjeduje (ili koju društvo posjeduje prema ugovoru o financijskom najmu) i koju daje u poslovni najam;
- d) zgrada koja je prazna ali se drži s namjerom davanja u poslovni najam;
- e) nekretnina koja se gradi ili obnavlja radi buduće uporabe u smislu ulaganja u nekretnine¹⁸

¹⁷ Crikveni T. (2012.) Računovodstveno praćenje ulaganja u nekretnine, RRIF, str. 33

¹⁸ Crikveni T. (2012.) Računovodstveno praćenje ulaganja u nekretnine, RRIF, str. 28

3.4. Dugotrajna imovina navedena prodaji

Dugotrajna imovina se klasificira kao namijenjena prodaji kada se očekuje da će se njezina knjigovodstvena vrijednost pretežno ostvariti putem prodaje, a ne kroz redovitu uporabu. U ovakvim situacijama, potrebno je reklasificirati dugotrajnu imovinu kao kratkotrajnu i prestati s obračunom amortizacije. „Obveznici primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kod računovodstvenog postupanja s dugotrajnom imovinom namijenjenoj prodaji primjenjuju zahtjeve MSFI-a 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja, dok obveznici primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (u nastavku: HSFI) primjenjuju zahtjeve istoimenog HSFI-a 8. Da bi dugotrajna imovina mogla biti klasificirana kao namijenjena prodaji kumulativno trebaju biti ispunjena dva temeljna uvjeta: imovina mora biti raspoloživa za trenutnu prodaju u postojećem stanju, po uvjetima koji su česti i uobičajeni za prodaju takve imovine i prodaja dugotrajne imovine mora biti vrlo vjerojatna. U trenutku klasifikacije dugotrajne imovine kao imovine namijenjene prodaji prestaje obračun amortizacije te imovine.“¹⁹

Prodaja dugotrajne nefinancijske imovine provodi se prema bruto-načelu. Prema njemu, za svotu potraživanja iskazuju se prihodi, dok se za knjigovodstvenu vrijednost imovine zadužuju odgovarajući izvori vlasništva jer je već pri nabavi te dugotrajne nefinancijske imovine bio iskazan rashod.

¹⁹ Zaloker D. (2023.) Dugotrajna imovina namijenjena prodaji, TEB časopis "Financije, pravo i porezi" br. 9/21

4. MJERENJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE

4.1. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine

„Obračun amortizacije obavlja se prema zahtjevima HSFI-ja i MSFI-ja i u skladu s usvojenim računovodstvenim politikama trgovačkog društva, ali to ne znači da će trošak amortizacije koji društvo obračuna i evidentira biti i porezno priznati trošak. Stoga možemo reći da osim računovodstvenih standarda amortizaciju uređuju i porezni propisi, a to su Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04. – 115/16., dalje: Zakon) i Pravilnik o porezu na dobit (Nar. nov., br. 95/05. – 1/17., dalje: Pravilnik).“²⁰

Dugotrajnom materijalnom i nematerijalnom imovinom smatraju se predmeti i prava čija je pojedinačna nabavna vrijednost veća od 464,53 EUR i čiji vijek trajanja prelazi godinu dana. No, važno je naglasiti da standardi i njihovi zahtjevi za priznavanje dugotrajne imovine često ne ovise o osnovnoj vrijednosti imovine. Stoga, ako je trošak nabave određene imovine manji od 464,53 EUR, ali ispunjava ostale kriterije za priznavanje dugotrajne imovine, ona se unosi u poslovne knjige kao takva. U praksi, međutim, često se imovina s nabavnom vrijednošću manjom od 464,53 EUR i vijekom trajanja dužim od godinu dana bilježi kao kratkotrajna imovina ili sitni inventar. Ovaj pristup je ispravan s poreznog gledišta. S druge strane, ako je pojedinačna nabavna vrijednost imovine veća od 464,53 EUR, ali njen korisni vijek trajanja je manji od godine dana, ona se ne može evidentirati kao dugotrajna imovina u poslovnim knjigama. Umjesto toga, takva imovina se bilježi kao kratkotrajna imovina. Ovdje ključan faktor je trajanje vijeka imovine, dok visina troška nabave nije presudna.

„Stvari i prava dugotrajne imovine koji su evidentirani u Popisu dugotrajne imovine ravnomjerno se otpisuju, tj. amortiziraju kroz korisni vijek trajanja potrošive odnosno istrošive dugotrajne imovine sukladno odredbama čl. 12. Zakona o porezu na dobit, na čiju primjenu upućuje čl. 35. st. 4. Zakona o porezu na dohodak i čl. 35. st. 1. t. 3. Pravilnika o porezu na dohodak.“²¹

²⁰ Petarčić I.,(2023.) Obračun amortizacije za 2017. godinu, RRIF, str. 74

²¹ Jurić Đ, (2018.) Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2017. godinu, Časopis RRIF, str.5

²²Obračunavanje amortizacije temelji se na zahtjevima standarda, računovodstvenim politikama te računovodstvenim procjenama, a ne na poreznim propisima. Kod prodaje, darovanja ili drugih oblika otuđenja ili uništenja dugotrajne imovine, trošak amortizacije priznaje se kao porezno priznati trošak do kraja mjeseca u kojem je imovina bila u uporabi. Svaka promjena računovodstvenih procjena, poput korisnog vijeka trajanja ili stope amortizacije, treba biti obznanjena u bilješkama uz financijska izvješća. Dugotrajna imovina koja je u potpunosti amortizirana mora se i dalje evidentirati dok se ne proda, otuđi ili uništi na drugi način. Amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz priznaje se do nabavne vrijednosti od 53.089,12 EUR po svakom sredstvu. Priznavanje amortizacije iznad te svote događa se samo ako sredstvo služi isključivo za registriranu djelatnost najma ili prijevoza. Dugotrajna imovina ostaje u popisu i nakon što je potpuno otpisana, sve do trenutka njenog otuđenja, uništenja ili prodaje.

Za pravilno obračunavanje amortizacije, prvo je potrebno utvrditi osnovicu za obračun, zatim odrediti korisni vijek trajanja te imovine i na kraju, ako standardi to dopuštaju, odabrati odgovarajuću metodu obračuna amortizacije. Ne podliježe sva dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina amortizaciji, što uređuju standardi i porezni propisi. U skladu sa st. 4. čl. 12. Zakona, amortizaciji ne podliježe: zemljište, šuma i slična obnovljiva prirodna bogatstva, spomenici kulture te umjetnička djela. Osim navedenih vrsta imovine, amortizaciji još ne podliježu i sljedeće vrste imovine: imovina u pripremi nekretnine, postrojenja i oprema namijenjene prodaji ulaganja u nekretnine koji se mjere po metodi fer vrijednosti, u cijelosti otpisana imovina – imovina kojoj je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli.

²² Žager, K.; Tušek, B.; Mamić Sačer, I.; Sever Mališ, S.: „Računovodstvo I – računovodstvo za neračunovođe”, HZRFD, Zagreb, 2016.

Grupe dugotrajne imovine	Vijek trajanja (godine)	Godišnja amortizacijska stopa	Podvostručena amortizacijska stopa
Građevinski objekti - poslovne zgrade - tvorničke zgrade, radionice i hale - zgrade hotela, motela, restorana i ugostiteljskih objekata - skladišta, silosi, nadstrešnice i garaže - staklenici, sušionice, hladnjače - montažne zgrade, barake, mostovi, ogradi i slične drvene konstrukcije - betonske i metalne ograde i izlozi - putovi, mostovi, parkirališta, staze, rampe, nadvožnjaci te druge betonske ili metalne konstrukcije - cjevovodi, vodospremnici, utvrđene obale, kanali, kanalizacija, dalekovodi - sportski objekti, žičare, sportski tereni, montažne sportske dvorane - ribnjaci, rudnici, brane - ostali nespomenuti građevinski objekti Brodovi veći od 1000 BRT	20	5 %	10 %

Slika 2. Pregled godišnjih amortizacijskih stopa, izvor RRIF

U prethodnoj tablici su prikazane tzv. standardne i dvostruko ubrzane stope amortizacije koje također imaju porezno priznatu vrijednost. Također, trošak amortizacije je porezno priznat i u situacijama kada porezni obveznik obračunava amortizaciju u iznosu manjem od porezno dopuštene stope. Na primjer, ukoliko se za zgradu obračunava amortizacija po stopi od 4% godišnje, to također ima porezno priznatu važnost.

4.2. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine

²³Revalorizacija nekretnina primjenjuje se kada se dogodi promjena u fer vrijednosti prilikom naknadnog vrednovanja nekretnina koje su klasificirane prema standardima MRS 16 i HSFI 6. Ovaj postupak može se provoditi revalorizacijom bruto ili neto knjigovodstvene vrijednosti nekretnina. Revalorizacijska rezerva koja se generira zbog ovog procesa prenosi se u zadržanu dobit putem obračuna amortizacije za građevinske objekte te dalje putem prodaje ili drugih metoda otuđenja. U slučaju zemljišta, ova revalorizacijska rezerva prenosi se u zadržanu dobit tek u trenutku kada se zemljište proda.

Kada se primjenjuje metoda revalorizacije kao računovodstvena politika za naknadno utvrđivanje vrijednosti nekretnina, vrijednost te imovine u poslovnim knjigama se određuje prema revaloriziranoj vrijednosti. Revalorizirana svota je fer vrijednost nekretnine na datum revalorizacije, koja se umanjuje za kasnije korekcije vrijednosti i potencijalne gubitke od smanjenja vrijednosti (t. 6.32. HSFI 6 i t. 31. MRS 16). U skladu s tim, kod primjene metode revalorizacije, nekretnine podliježu obračunu amortizacije, ali se amortizacija obračunava na revaloriziranu vrijednost. Izuzetak je zemljište koje nije podložno amortizaciji zbog njegovog neograničenog vijeka trajanja.

Revalorizacija nekretnina se provodi kada postoji značajna razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti te imovine. Česta revalorizacija nije potrebna za imovinu kod koje su promjene fer vrijednosti neznatne. U takvim slučajevima, revalorizacija može biti provedena na određenim intervalima, primjerice, svakih trećih ili petih godina (t. 34. MRS 16). Prema t. 6.34. HSFI 6 i t. 34. MRS 16, revalorizacija se obavlja kad postoji značajna razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti.²⁴

Bitno je napomenuti da kada se provodi revalorizacija nekretnina, treba revalorizirati cijelu skupinu kojoj ta imovinska stavka pripada. Skupina obuhvaća sredstva slične vrste i namjene. Na primjer, skupine mogu obuhvaćati zemljišta i zgrade (t. 37. MRS 16). Ako se revalorizira zgrada i pripadajuće zemljište, sve građevine i pripadajuća zemljišta unutar skupine zemljišta i zgrada trebaju biti revalorizirane. Stoga, pri provedbi revalorizacije zahtijeva se jednaka obrada priznavanja imovine unutar iste skupine.

²³ Belak V. (2015.) Smanjenje vrijednosti imovine, revalorizacija i odgođeni porezi, RRIF, str.19

²⁴ Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (Narodne novine, br. 86/15)

²⁵HSFI 6 (t. 6.35.) i MRS 16 (t. 35) propisuju se dva postupka revalorizacije građevinskih objekata, koji utvrđuju kako postupiti s akumuliranom amortizacijom. Ovisno o odabiru postupka revalorizacije, akumulirana amortizacija se tretira na sljedeće načine:

a) U prvom postupku, akumulirana amortizacija se prilagođava proporcionalno promjeni bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine kako bi se postiglo da knjigovodstvena svota imovine nakon revalorizacije bude jednaka revaloriziranoj svoti. Ova metoda se često koristi kada se imovina revalorizira putem indeksa kako bi se utvrdio njen trošak zamjene.

b) U drugom postupku, akumulirana amortizacija se isključuje iz bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine, a neto svota se prilagođava kako bi se postigla revalorizirana svota imovine. Ovaj postupak se često primjenjuje za revalorizaciju građevinskih objekata i poznat je kao postupak revalorizacije neto knjigovodstvene vrijednosti.

²⁶Rezultirajuća svota usklađivanja koja se dobije prilagođavanjem ili isključivanjem akumulirane amortizacije čini dio povećanja ili smanjenja knjigovodstvene vrijednosti imovine.

U postupku a), kada se koristi postotak povećanja za indeksiranje, i nabavna vrijednost i akumulirana amortizacija se povećavaju sukladno indeksu. Razlika između tih povećanja čini "efekt" revalorizacije i evidentira se kao revalorizacijska pričuva.

U postupku b), akumulirana amortizacija se izuzima iz bruto knjigovodstvene vrijednosti. Ovaj postupak je često primjenjivan u revalorizaciji građevinskih objekata i poznat je kao postupak revalorizacije neto knjigovodstvene vrijednosti.

Postupak revalorizacije zemljišta nije posebno reguliran jer zemljište nije predmet obračuna amortizacije. Stoga se kod revalorizacije zemljišta postupa na način da se povećava početna nabavna vrijednost zemljišta za iznos koji razdvaja knjigovodstvenu vrijednost od njezine fer vrijednosti. U tu svrhu se također formira revalorizacijska pričuva. Ako je već provedeno vrijednosno usklađenje zemljišta, prvi korak je umanjiti vrijednosno usklađenje od početne nabavne vrijednosti, a zatim dodati razliku do fer vrijednosti zemljišta.

²⁵ Belak V. (2015.) Smanjenje vrijednosti imovine, revalorizacija i odgođeni porezi, RRIF, str. 24

²⁶ Belak V. (2015.) Smanjenje vrijednosti imovine, revalorizacija i odgođeni porezi, RRIF, str.20

Primjer:

Društvo Oblak d.o.o. je proveo revalorizaciju zemljišta koje je prvobitno nabavljeno za 159.267,37 EUR. Fer vrijednost zemljišta, utvrđena neovisnim stručnim procjeniteljem, iznosi 26.445,62 EUR. Revalorizacija rezultira pozitivnim učinkom od 106.178,25 EUR.

S obzirom na poreznu stopu od 18% za porez na dobitak, društvo će morati platiti porez na ostvareni dobitak od revalorizacije. Porez na dobitak iznositi će 18% od iznosa ostvarenog učinka revalorizacije

Redni broj	Opis	Svota	
		Duguje	Potražuje
s0	Građevinsko zemljište	159267,37	
	Početno stanje		
1.	Građevinsko zemljište	106178,25	
	Revalorizacijske pričuve iz revalorizacije zemljišta		106178,25
	Za revalorizaciju zemljišta		
2.	Revalorizacijske pričuve iz revalorizacije zemljišta	19112,08	
	Odgođena porezna obveza		19112,08
	Za oblikovanje odgođene porezne obveze		

TABLICA 2. Revalorizacija zemljišta, autor Gabriela Sever

Iz prikazanog je knjiženja razvidno da je pri provedbi revalorizacije evidentirana revalorizacijska pričuva u svoti razlike između procijenjene fer vrijednosti (265,45 EUR) i nabavne vrijednosti (159.267,37 EUR) Budući da društvo plaća poreza na dobitak po stopi od 18 %, odgođena porezna obveza oblikovana je u svoti od 19.112,08 EUR.

4.3. Prestanak priznavanja vrijednosti dugotrajne materijalne imovine

Prilikom prijenosa imovine između osoba koje su međusobno povezane, treba pridržavati se računovodstvenih propisa i koristiti odgovarajuće račune za bilježenje transakcije. To je važno kako bi se osigurala transparentnost i točnost financijskih izvještaja te spriječila zloupotreba ili netočno prikazivanje financijskog položaja povezanih osoba. Kada se odluči odustati od daljnjeg ulaganja u dugotrajnu imovinu koja još nije privedena svojoj funkciji, ta imovina se

mora isknjižiti iz poslovnih knjiga. To znači da se ta imovina više neće priznavati u financijskim izvještajima, jer se pretpostavlja da više neće generirati ekonomske koristi za poduzeće.

Ako je za stjecanje te imovine korištena darovana sredstva, tada treba pažljivo razmotriti daljnje korake i postupanje. Ovisno o uvjetima i dogovorima vezanim uz darovane sredstva, poduzeće bi trebalo provesti odgovarajuće računovodstvene postupke kako bi se osiguralo da se sredstva pravilno evidentiraju u knjigama i da se poštuju svi relevantni propisi.

Važno je napomenuti da dugotrajna imovina i nakon što je u potpunosti otpisana ostaje u popisu dugotrajne imovine u knjigama poduzeća sve dok se ne proda, daruje ili na neki drugi način otuđi ili uništi. Ovo osigurava točno praćenje sudbine imovine te omogućuje pravilno izvještavanje o njenom statusu u financijskim izvještajima.²⁷

4.3.1. Rashodovanje dugotrajna materijalne imovine

Na kraju godine poduzetnici uobičajeno provjeravaju uporabnu vrijednost imovine kao što su uredska i računalna oprema, telekomunikacijska oprema, oprema trgovine, pokućstvo, strojevi i sitni inventar kako bi utvrdili može li se njezinim korištenjem ili prodajom ostvariti ekonomske koristi. Ako to nije slučaj, tada je tu imovinu uputno rashodovati i donijeti odluku o rashodovanju imovine. U slučaju da je određenu imovinu moguće prodati ili darovati, jer ima uporabnu vrijednost koju druga strana dalje može u nekom dijelu iskoristiti odnosno njezinu vrijednost nadoknaditi tim putem, tada se ne donosi odluka o rashodovanju nego odluka o prodaji odnosno darovanju imovine.

„Uništenje imovine na temelju odluke o rashodovanju porezno se priznaje ako je pri utvrđivanju činjeničnog stanja prisutan ovlaštenu službenik Porezne uprave ili ako porezni obveznik raspolaže odgovarajućom dokumentacijom nadležnih tijela ili institucija o količini i vrsti preuzetih dobara koja su dana na zbrinjavanje odnosno uništenje.“²⁸

Rashodovanje dugotrajne materijalne imovine provodi se na temelju Prijedloga povjerenstva za rashodovanje materijalne imovine koji utvrđuje vrstu i količinu imovine koja se treba

²⁷ Dremel N. (2020.) Prijenos dugotrajne imovine i prestanak priznavanja imovine, RRIF, str. 84

²⁸ Crikveni Filipović T. (2018.) Računovodstveno i porezno motrište rashodovanja imovne, RRIF, str. 111

rashodovati i razloge koji su doveli do neuporabljivosti predmetne imovine. Prijedlog povjerenstva može biti sljedećeg sadržaja:

XY d.o.o.		Ilica 22			
OIB 12345678912		Zagreb			
Na temelju internog akta Pravilnika o računovodstvu Povjerenstvo zaduženo za rashodovanje dugotrajne materijalne imovine u sastavu:					
1. Ivo Ivić (predsjednik)					
2. Marko Marić (član) i					
3. Anica Anić (član) podnosi 20. prosinca 2012.					
Upravi društva XY d.o.o.:					
Prijedlog za rashodovanje dugotrajne materijalne imovine					
Tek. br.	Opis	Količina	Knjigovodstveni podatci		
			Trošak nabave	Akumulirana amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost
1.	Fotokopirni aparat	5	40.000,00	40.000,00	0
2.	Elektroničko računalo	20	100.000,00	100.000,00	0

Obrazloženje:
Fotokopirni aparati i elektronička računala su zastarjeli, pa se predlaže njihovo isključenje iz uporabe zbog nemogućnosti daljnjeg korištenja. Budući da je riječ elektroničkoj opremi, predlaže se predaja iste na uništenje ovlaštenom sakupljaču elektroničkog otpada.

Članovi Povjerenstva:

1. Ivo Ivić
2. Marko Marić.....
3. Anica Anić.....

SLIKA 3. Primjer rashodovanja dugotrajne materijalne imovine, izvor RRIF stanica

²⁹Rashodovanje dugotrajne materijalne imovine iz poslovnih knjiga se obavlja kada ta imovina bude uništena ili rashodovana. Proces rashodovanja podrazumijeva izbacivanje te imovine iz bilance poduzeća jer više nije prisutna u poslovnim aktivnostima.

Postupak rashodovanja obično zahtijeva određenu dokumentaciju kako bi bio valjan i pravno ispravan. Za rashodovanje na temelju uništenja dugotrajne materijalne imovine koristi se potvrda o primljenom otpadu ili zapisnik o obavljenom očevidu od strane Porezne uprave. Ovisno o odnosu između nabavne i sadašnje vrijednosti te imovine, različiti računovodstveni postupci su primjenjivi. Ako je sadašnja vrijednost te imovine jednaka nuli (imovina je u potpunosti otpisana), postupak rashodovanja se obavlja terećenjem odgovarajućeg računa. To znači da se taj trošak tada priznaje u poslovnim knjigama.

²⁹ Crikveni Filipović T. (2018.) Računovodstveno i porezno motrište rashodovanja imovne, RRIF, str. 114

Porezno priznavanje uništenja dugotrajne materijalne imovine i sitnog inventara ovisi o specifičnostima poreznih propisa i regulacija. Za porezno priznavanje uništenja ili rashodovanja, obično je potrebno prisustvo ovlaštenog službenika Porezne uprave ili odgovarajuće dokumentacije koja potvrđuje količinu i vrstu dobara koja su uništena ili zbrinuta. To osigurava da se porezno pravila primjenjuju ispravno i transparentno. „Navedeno proizlazi iz odredaba čl. 11. st. 4. Pravilnika o PDV-u kojima je propisano da je za porezno priznavanje isknjiženja navedene imovine dovoljno raspolaganje dokumentacijom od strane Poreznog tijela odnosno njegova prisutnost pri uništenju ili raspolaganje dokumentacijom od strane drugih tijela kojima je ista dana na zbrinjavanje odnosno uništenje. „Pritom je potrebno uzeti u obzir da je nužno raspolagati dokumentacijom koja sadržava količinu i vrstu (opis) imovine koja je dana na zbrinjavanje. Prema tome, na uništenu dugotrajnu materijalnu imovinu i sitan inventar ne obračunava se PDV ako društvo u svojim evidencijama raspolaže navedenom dokumentacijom. „Uz to se u tom slučaju za vrijednost iste ne povećava osnovica poreza na dobitak u skladu s odredbom čl. 12. st. 10. Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br.177/04. – 22/12.) kojom je propisano da se neamortizirani trošak nabave dugotrajne materijalne imovine porezno priznaje u porezni rashod u poreznom razdoblju u kojemu je dugotrajna imovina prodana, darovana ili na drugi način otuđena ili uništena.“³⁰ Ako se dugotrajna materijalna imovina, koja više nije za uporabu i neće biti stavljena u promet, već će biti uništena ili odložena kao otpad, to se može smatrati porezno priznatim manjkom. U ovom slučaju, porezni obveznik može priznati manjak kao rashod ako je prisutan ovlašten djelatnik Porezne uprave ili ako postoji odgovarajuća dokumentacija od nadležnih tijela ili pravnih osoba koja potvrđuje količinu i vrstu preuzetih dobara za zbrinjavanje ili uništenje. Međutim, ako se rashodovana dugotrajna oprema prodaje kao takva ili kao otpadni materijal, tada se radi o isporuci dobara koja podliježe oporezivanju. U tom slučaju, vrijedi porezna obveza prema primjenjivim poreznim propisima. Kada se navedena imovina nije u potpunosti amortizirana, za neamortiziranu vrijednost te imovine se ne uvećava osnovica poreza na dobitak. To znači da za dio vrijednosti imovine koji nije bio amortiziran, neće biti obračunat porez na dobitak.

³⁰ Crikveni Filipović T. (2018.) Računovodstveno i porezno motrište rashodovanja imovne, RRIIF, str. 113

4.3.2. Dugotrajna imovina navedena prodaji

Računovodstveno praćenje dugotrajne imovine namijenjene prodaji uređuju Međunarodni standard financijskog izvještavanja 5 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja (dalje: MSFI 5) odnosno Hrvatski standard financijskog izvještavanja 8 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja (dalje: HSFI 8).

Ključni zahtjev koji mora biti zadovoljen kako bi određena dugotrajna imovina bila klasificirana kao imovina namijenjena prodaji i prestanku poslovanja (u daljnjem tekstu: HSFI 8) jest da ta imovina bude pripremljena za trenutačnu prodaju prema standardnim uvjetima za prodaju takve vrste imovine. Drugim riječima, društvo mora imati namjeru i sposobnost prenijeti tu imovinu kupcu u njenom trenutnom stanju.

Na primjeru prodaje proizvodne jedinice s poslovima kao nedovršenim narudžbama klijenata, ako se proizvodna jedinica i nepotpuni poslovi prenesu kupcu na planirani datum prodaje, tada se zadovoljava zahtjev raspoloživosti za trenutačnu prodaju u skladu s t. 7 Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 5 (MSFI 5) i t. 8.18 Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja 8 (HSFI 8).³¹

Međutim, u situaciji kada društvo prodaje proizvodnu jedinicu bez njenih poslova i ne planira prenijeti postrojenje kupcu dok ne obavi narudžbu, odnosno kada odgađa prijenos postrojenja, tada se ne ispunjava zahtjev za raspoloživost za trenutačnu prodaju iz tih standarda.³²

Slično tome, kada društvo kupuje zgradu s namjerom preprodaje, ali prvo namjerava obnoviti zgradu, tada se ne ispunjava uvjet raspoloživosti za prodaju u trenutku nabave, budući da je planiran odgodu prenosa imovine na imovinu namijenjenu prodaji.³³

No, ako društvo ne planira obnovu zgrade i zgrada je dostupna za trenutačnu prodaju, tada bi se ispunjavao kriterij za priznavanje imovine namijenjene prodaji prema standardima.

Ostali kriteriji koji trebaju biti ispunjeni su da prodaja treba biti vrlo vjerojatna i treba očekivati da će se prijenos imovine (ili skupine za otuđenje) odnosno prodaja imovine obaviti unutar jedne godine od klasifikacije. Primjerice, taj zahtjev neće biti ispunjen ako društvo prodaje nekretninu klasificiranu kao imovinu namijenjenu prodaji leasing društvu, a nekretnina će se naknadno obračunati kao prodaja i financijski povratni najam društvu (engl. sale i lease back).

³² Dremel N. (2022.) Prodaja imovine, RRIF, str. 54

³³ Aras Kramar S. (2020.) Dobrovoljna procjena i prodaja imovine, RRIF, str. 56

Međutim, postoje iznimke od zahtjeva da se imovina namijenjena prodaji mora prodati u roku od jedne godine. Te iznimke omogućuju produljenje tog roka ako su uzrokovane događajima i okolnostima izvan kontrole društva. Ovakva situacija može nastupiti kada se naknadno mijenjaju tržišni uvjeti koji su bili važeći u trenutku kada je imovina prvotno klasificirana kao namijenjena prodaji. Na primjer, ako društvo počne s planom prodaje dugotrajne imovine te je klasificira kao namijenjenu prodaji na određenom datumu, no tijekom inicijalne godine tržišni uvjeti se značajno pogoršaju i cijena te imovine padne ispod očekivane prodajne cijene. U tom scenariju, društvo možda neće biti u mogućnosti prodati tu imovinu unutar prvobitnog jednogodišnjeg razdoblja. Kako bi se prilagodilo novim tržišnim uvjetima, društvo može i dalje klasificirati imovinu kao namijenjenu prodaji, no prodaja će biti odgođena dok se tržišni uvjeti ne poboljšaju, a cijena imovine će se možda prilagoditi novonastalim okolnostima u sljedećem razdoblju.³⁴

Ako su navedeni zahtjevi zadovoljeni nakon datuma bilance, tada se dugotrajna imovina ne smije klasificirati kao imovina namijenjena prodaji.

Prema tome, samo ako će se dugotrajna imovina koja je kupljena za daljnju prodaju prodati unutar jedne godine, može se klasificirati kao imovina namijenjena prodaji.

Ako su ispunjeni uvjeti za priznavanje dugotrajne imovine kao imovine namijenjene prodaji, društvo treba objaviti te informacije (opis dugotrajne imovine, opis činjenica i okolnosti u kojima se odvija prodaja te očekivani tijek i vrijeme nastanka otuđenja) u bilješkama za razdoblje u kojem je dugotrajna imovina klasificirana kao namijenjena prodaji (t. 41. MSFI-ja 5 i 8.41. HSFI-ja 8).³⁵

³⁴ Dremel N.(2022.)Prodaja dugotrajne nefinancijske imovine , RRIF, str. 143

³⁵ Aras Kramar S. (2020.) Dobrovoljna procjena i prodaja imovine, RRIF, str. 56

Primjer : Klasifikacija poslovne zgrade na imovinu namijenjenu prodaji

Društvo Oblak d.o.o. je odlučilo prodati svoju poslovnu zgradu koja je bila u uporabi 10 godina. Nabavna vrijednost zgrade iznosila je 11.327.228,08 EUR, a tijekom tog vremena akumulirana amortizacija iznosila je 663.614,04 EUR. Stoga je knjigovodstvena vrijednost zgrade bila jednaka akumuliranoj amortizaciji, odnosno 663.614,04 EUR. Vrijednost zemljišta pripadajućeg zemljišta u poslovnim knjigama iznosila je 92.905,97 EUR.

Društvo Oblak d.o.o. je kupilo novu poslovnu zgradu i odlučilo je prodati postojeću zgradu. Na temelju ovih promjena i činjenice da su ispunjeni svi uvjeti za klasifikaciju imovine kao imovine namijenjene prodaji prema standardima (HSFI 8), uprava društva je klasificirala zgradu kao imovinu namijenjenu prodaji na 31. prosinca tekuće godine. Fer vrijednost zgrade i pripadajućeg zemljišta iznosila je 929.059,66 EUR, pri čemu se 132.722,81 EUR odnosi na zemljište.

S obzirom na to da je fer vrijednost zgrade i zemljišta veća od knjigovodstvene vrijednosti, navedena imovina klasificirana je kao imovina namijenjena prodaji, ali prema knjigovodstvenoj vrijednosti. Poslovna zgrada klasificirana je prema vrijednosti od 663.614,04 EUR, a zemljište prema vrijednosti od 92.905,97 EUR.

Zatim, poslovna zgrada je prodana društvu Tim d.o.o. za ukupan iznos od 929.059,66 EUR, pri čemu se porezna obveza prenosi na društvo Tim d.o.o. u skladu s člankom 75. stavkom 3. točkom c) Zakona o PDV-u. PDV-u, prenesena je i porezna obveza.

Redni broj	Opis	Svota	
		Duguje	Potražuje
1.	Poslovna zgrada namjenjena prodaji	663614,04	
	Zemljište namjenjeno prodaji	92905,97	
	Akumulirana amortizacija građevina	663614,04	
	Poslovne zgrade		1327228,08
	Građevinsko zemljište		92905,97
	Za klasificiranje imovine najenjene prodaji		
Knjiženje u sljedećoj godini			
2.	Kupci imovinskih sredstava	929059,66	
	Poslovna zgrada namjenjena prodaji		663614,04
	Zemljište namjenjeno prodaji		92905,97
	Prihod od prodaje dugotrajne imovine namjenjne prodaji		172539,65
Za prodaju imovine klasificirane kao imovina namjenjena prodaji			

TABLICA 3. Klasifikacija poslovne zgrade na imovinu namijenjenu prodaji,

S obzirom na društvo koje je odlučilo prodati svoju poslovnu zgradu i klasificiralo ju kao imovinu namijenjenu prodaji, izvršen je prijenos te poslovne zgrade na račun 6911 - "Poslovna zgrada namijenjena prodaji" i pripadajućeg zemljišta na račun 6912 - "Zemljište namijenjeno prodaji". U ovoj situaciji, zbog toga što se radi o jedinstvenoj isporuci, knjiženje prijenosa na račun 691 je moglo biti izvršeno zajedno, kombinirajući vrijednosti zgrade i zemljišta, u ukupnom iznosu od 756.520,01 EUR.

Važno je napomenuti da su poslovna zgrada i pripadajuće zemljište klasificirani kao imovina namijenjena prodaji prema njihovim knjigovodstvenim vrijednostima. Knjigovodstvena vrijednost poslovne zgrade iznosila je 663.614,04 EUR, dok je knjigovodstvena vrijednost zemljišta iznosila 92.905,97 EUR. Ova klasifikacija je utemeljena na činjenici da su knjigovodstvene vrijednosti manje od tržišnih vrijednosti te imovine.

Prodajom poslovne zgrade i pripadajućeg zemljišta, društvo je ostvarilo prihod od prodaje. Ovaj prihod se realizirao jer je prodajna vrijednost imovine bila veća od njihovih knjigovodstvenih vrijednosti.

5. OBJAVLJIVANJE PODATAKA O DUGOTRAJNOJ MATERIJALNOJ IMOVINI U FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

„Poduzetnici sastavljaju GFI-je prema odredbama Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Nar. nov., br. 95/16. i 144/20. – dalje: Pravilnik). Za potrebe statistike i javne objave njihov oblik i format propisuje FINA. „³⁶ Za statističke i druge potrebe u FINA-u se dostavlja: Bilanca, Račun dobiti i gubitka te Dodatni podatci.

5.1. Položaj dugotrajne imovine : Bilanca

³⁷Bilanca je ključni financijski izvještaj koji pruža pregled imovine, obveza i kapitala poduzeća na određeni datum. Ovaj izvještaj omogućuje uvid u financijsko stanje i poslovanje tvrtke. Bilanca ima dvostruki prikaz imovine, što znači da je moguće analizirati je iz dvije perspektive:

- a) Pojavni oblik: Ovaj aspekt bilance prikazuje sve što poduzeće posjeduje, kao što su novac, zalihe, oprema i ostala imovina.
- b) Izvor imovine: Ovaj pristup fokusira se na izvore iz kojih poduzeće dolazi do svoje imovine, uključujući kapital vlasnika i razne oblike financiranja kao što su dugoročne i kratkoročne obveze.

Dvostruki prikaz imovine ukazuje na važnost održavanja ravnoteže između dvije strane bilance, tj. aktive i pasive. Aktiva sadrži imovinu poduzeća, dok se pasiva sastoji od izvora koji financiraju tu imovinu. Pasiva se dalje dijeli na obveze prema vlasnicima (vlasnički kapital) i obveze prema drugim kreditorima.

Osnova financijske ravnoteže jest temeljna bilančna jednadžba koja tvrdi da aktiva mora biti jednaka pasivi. To znači da ukupna vrijednost imovine poduzeća mora biti jednaka ukupnom iznosu obveza i kapitala. Ova ravnoteža počiva na početnoj bilanci i prati se kroz sve poslovne događaje koristeći princip dvojnog knjigovodstva.

³⁶ Jurić Đ.(2022.)Predaja godišnjih financijskih izvještaja poduzetnika za 2022. godinu za statističke i druge potrebe te javnu objavu, RRIF, str.37

³⁷ . Parać, B. (2008) Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje. Zagreb

Bilanca tako omogućuje dublji uvid u financijsko zdravlje poduzeća, pokazuje kako je imovina financirana i kako su izvori kapitala raspodijeljeni. Održavanje bilančne ravnoteže ključno je za pravilno poslovanje i donošenje informiranih poslovnih odluka.

Naziv pozicije	2017.	2018.	Iznos povećanja / smanjenja	% povećanja / smanjenja	Indeks 2018 / 2017
AKTIVA					
Dugotrajna imovina	80.491.155	286.734.205	206.243.050	256.23	3.56
Nematerijalna imovina	40.348.250	154.962.276	114.614.026	284.06	3.84
Materijalna imovina	33.435.455	74.673.459	41.238.004	123.34	2.23
Dugotrajna financijska imovina	-	48.105.397	48.105.397	100	-
Odgođena porezna imovina	6.707.450	8.933.073	2.225.623	33.18	1.33
Kratkotrajna imovina	175.188.202	117.543.103	-57.645.099	-32.90	0.67
Zalihe	23.409.285	28.970.387	5.561.102	23.76	1.24
Potraživanja	24.854.078	59.085.756	34.231.678	137.73	2.38
Kratkotrajna financijska imovina	52.625.827	92.300	-52.533.527	-99.82	0.00175
Novac u banci i blagajni	74.299.012	19.394.660	-54.904.352	-73.90	0.26
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	2.418.520	3.113.737	695.217	28.75	1.29
UKUPNO AKTIVA	258.097.877	407.391.045	149.293.168	57.84	1.59
PASIVA					
Kapital i rezerve	212.099.524	317.032.402	104.932.878	49.47	1.49
Temeljni kapital	66.389.600	74.414.200	8.024.600	12.09	1.12
Kapital i rezerve	188.921.457	305.722.542	116.801.085	61.83	1.62
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	146.904	-43.211.433	-43.064.529	-29414.74	-294.15
Dobit ili gubitak poslovne godine	-43.358.437	-19.892.807	-23.465.630	-54.12	0.46
Rezerviranja	1.822.657	3.743.183	1.920.526	105.37	2.05
Dugoročne obveze	14.755.723	23.507.732	8.752.009	59.31	1.59
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	14.139.113	21.971.910	7.832.797	55.40	1.55
Obveze prema dobavljačima	616.610	1.535.822	919.212	149.08	2.49
Kratkoročne obveze	23.945.770	45.530.838	21.585.068	90.14	1.90
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	2.492.625	5.623.115	3.130.490	125.59	2.56
Obveze prema dobavljačima	12.927.220	20.300.623	7.373.403	57.04	1.57
Obveze za predujmove	4.899.467	12.014.381	7.114.914	145.22	2.45
Obveze prema zaposlenicima	2.266.139	4.630.978	2.364.839	104.36	2.04
Ostale kratkoročne obveze	1.360.319	2.961.741	1.601.422	117.72	2.18
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	5.474.203	17.576.890	12.102.687	221.09	3.21
UKUPNO PASIVA	258.097.877	407.391.045	149.293.168	57.84	1.59

SLIKA 4 . PRIKAZ BILANCE

Poduzeće Oblak d.o.o. bilježi značajan rast ukupne imovine 2018. godine. U 2018. godini bilježi rast ukupne imovine od 57.84% u odnosu na 2017. godinu. Dugotrajna imovina u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu bilježi najveći rast u bilanci od 256.23%

Rast materijalne imovine od 123.34% nastao je zbog ulaganja u zemljišta i zgrade, postrojenja i opremu, izložbena vozila, alate, pogonski inventar, transportnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi te dugotrajnu financijsku imovine od 100% i zbog odgođene porezne imovine s rastom od 33.18%

5.2. Račun dobiti i gubitka

³⁸Račun dobiti i gubitka je važan financijski izvještaj koji prikazuje financijske performanse poduzeća tijekom određenog razdoblja, obično godine.

Kada je riječ o dugotrajnoj materijalnoj imovini, račun dobiti i gubitka igra ključnu ulogu u praćenju poslovnih rezultata i utvrđivanju utjecaja imovine na financijske rezultate poduzeća. Prisutnost i aktivnosti vezane uz dugotrajnu materijalnu imovinu utječu na različite stavke računa dobiti i gubitka.

Financijski podatci kao što su amortizacija, gubitak vrijednosti, prihod od prodaje, otpis i prodaja i troškovi održavanja i poboljšanja pružaju uvid u kako troškove tako i prihode koji proizlaze iz poslovanja s tom imovinom, dopuštajući poduzeću da analizira njen utjecaj na ukupne financijske rezultate.

Oblik i format računa dobitka i gubitka za potrebe statistike i javne objave odredila je FINA na Obrascu POD-RDG.

	Zgrade	Oprema	Transportna sredstva i pokućstvo	Ukupno
<i>Bruto knjigovodstvena vrijednost</i>				
Stanje 01. siječnja 2013.	1.298.705	6.667.815	1.236.074	9.202.594
Povećanje	-	102.660	71.582	174.242
Smanjenje	(870.804)	-	-	(870.804)
Stanje 31. prosinca 2013.	427.901	6.770.475	1.307.656	8.506.032
Povećanje	-	1.568.350	92.644	1.660.994
Smanjenje	-	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2014.	427.901	8.338.825	1.400.300	10.167.026
<i>Ipravak vrijednosti</i>				
Stanje 01. siječnja 2013.	-	5.258.175	715.453	5.973.628
Amortizacija za godinu 2013.	-	294.800	269.626	564.426
Smanjenje	-	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2013.	-	5.552.975	985.079	6.538.054
Amortizacija 2014	-	264.872	321.256	586.128
Smanjenje	-	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2014.	-	5.817.847	1.306.335	7.124.182
<i>Neto knjigovodstvena vrijednost</i>				
Stanje 31. prosinca 2014.	427.901	2.520.978	93.965	3.042.844
Stanje 31. prosinca 2013.	427.901	1.217.500	322.577	1.967.978

SLIKA 5. Račun dobiti i gubitka

³⁸ . . Parać, B. (2008) Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje. Zagreb

Navedeno knjiženje slijedi principi financijskog izvještavanja koje nameću standardi. Razlika između sadašnje knjigovodstvene vrijednosti i tržišne vrijednosti dugotrajne materijalne imovine evidentirana je kao trošak za to razdoblje i prikazuje se u računu dobiti i gubitka. Ovaj pristup odražava tržišnu vrijednost imovine te je u skladu s temeljnim načelima financijskog izvještavanja, poput pravednog prikazivanja, usporedljivosti i konsistentnosti.

Kombinirajući svote akumulirane amortizacije i vrijednosnog usklađenja te oduzimajući ih od nabavne vrijednosti, dolazi se do iznosa od 40.000,00 kn, koji predstavlja tržišnu vrijednost imovine. Ovaj iznos se evidentira kao trošak razdoblja, što ima utjecaj na ukupni financijski rezultat poduzeća prikazan u računu dobiti i gubitka.

Ovakva knjiženja i prikazi omogućuju jasno praćenje tržišne vrijednosti i financijskog učinka imovine namijenjene prodaji te osiguravaju transparentno izvještavanje relevantno za interne i eksterne korisnike financijskih izvještaja.

6. ZAKLJUČAK

S obzirom na sve što smo istražili u ovom završnom radu o temi računovodstva dugotrajne materijalne imovine, možemo zaključiti da je ovo područje ključno za pravilno vođenje financijskih evidencija organizacija. Dugotrajna materijalna imovina, kao značajna sredstva koja se koriste u poslovanju, zahtijeva precizno praćenje, vrednovanje i evidentiranje kako bi se osigurala točnost financijskih izvještaja i informacija.

Uvođenje dugotrajne materijalne imovine u poslovne knjige zahtijeva pažljivo određivanje nabavne vrijednosti, obračun akumulirane amortizacije te eventualne revalorizacije, koje su nužne za ispravno vrednovanje imovine tijekom njenog životnog vijeka. Revalorizacija, kao proces prilagodbe vrijednosti imovine tržišnim uvjetima, može značajno utjecati na financijske izvještaje, porezne obveze i donošenje poslovnih odluka.

Rashodovanje dugotrajne materijalne imovine također je važan korak u procesu upravljanja imovinom. Pravilno evidentiranje prestanka korištenja imovine i ispravno knjiženje rashoda pomaže organizacijama da ispravno reflektiraju svoje financijske rezultate i obveze.

Izvještavanje o dugotrajnoj materijalnoj imovini putem bilance i računa dobiti i gubitka omogućuje dionicima i zainteresiranim stranama uvid u financijski položaj i performanse organizacije. Transparentnost u ovim izvještajima pridonosi povjerenju i transparentnosti u poslovanju.

U zaključku, pravilno vođenje računovodstva dugotrajne materijalne imovine od iznimne je važnosti za organizacije. To osigurava točnost, transparentnost i usklađenost s računovodstvenim standardima, što je ključno za donošenje informiranih poslovnih odluka i ostvarivanje dugoročne financijske stabilnosti.

LITERATURA

1. Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb
2. Parać, B. (2008) Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje. Zagreb
3. M.E.P. Consult, 12 Ibid 13 Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu
4. Žager, K.; Tušek, B.; Mamić Sačer, I.; Sever Mališ, S.: „Računovodstvo I – računovodstvo za neračunovođe”, HZRFD, Zagreb, 2016.
5. Barišić, I.; Brozović, M.; Dečman, N.; Ježovita, A.; Pavić I.: „Računovodstvo I - priručnik za vježbe”, HZRFD, Zagreb, 2016.
6. Žager, K., Vašiček, V. Žager, L.: Računovodstvo za neračunovođe – osnove računovodstva, četvrto izdanje , Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2007.
8. https://www.poreznauprava.hr/HR_publicacije/Lists/misljenje33/Display.aspx?id=19415
9. <https://www.virtualni-ured.net/racunovodstvo/item/321-stope-amortizacije-otpisa-dugotrajne-imovine.html>
10. <https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/privici/rip>
11. <https://www.rrif.hr/>
12. <https://www.teb.hr/P>
13. Narodne-novine,nn.hr

POPIS SLIKA

SLIKA 1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Slika 2. Pregled godišnjih amortizacijskih stopa, izvor RRIF

SLIKA 3. Primjer rashodovanja dugotrajne materijalne imovine, izvor RRIF stanica

SLIKA 4 . PRIKAZ BILANCE

SLIKA 5. Račun dobiti i gubitka

POPIS TABLICA

TABLICA 1. Vrijednosno usklađenje, autor Gabriela Sever

TABLICA 2. Revalorizacija zemljišta, autor Gabriela Sever

TABLICA 3. Klasifikacija poslovne zgrade na imovinu namijenjenu prodaji, Autor Gabriela Sever

